

Sygn. akt I C 610/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2018 roku

Sąd Okręgowy w. R. I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Kierończyk

Protokolant: sekretarz sądowy Renata Marchewka

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2018 roku w. R.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. w W.

przeciwko M. K.

o zapłatę

I. zasądza od M. K. na rzecz (...) S.A. w W. 84 000 zł (osiemdziesiąt cztery tysiące) zł z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 72 000 zł (siedemdziesiąt dwa tysiące) zł od dnia 30 września 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 12 000 zł (dwanaście tysięcy) zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 grudnia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie oddala powództwo;

III. zasądza od M. K. na rzecz (...) S.A. w W. 4 200 zł (cztery tysiące dwieście) zł tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje pobrać od (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w. R. 1148,45 zł (tysiąc sto czterdzieści osiem 45/100) zł tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa;

V. koszty zastępstwa procesowego między stronami wzajemnie znosi.

Na oryginale właściwy podpis

IC 610/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 6 maja 2016 roku powód (...) S.A. w W. wnosił o zasądzenie od pozwanego M. K. kwoty 165 300 zł z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 153 300 zł od dnia 30 września 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 12 000 zł odsetek ustawowych od dnia 1 grudnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu.

W uzasadnieniu swojego żądania strona powodowa podniosła, że pozwany w dniu 11 kwietnia 2002 roku w M. gm M. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że kierując samochodem ciężarowym marki M. (...) nienależycie obserwował drogę, w wyniku czego najechał na jadące przed nim w tym samym kierunku D. K. (1), która w wyniku wypadku doznała obrażeń ciała, które skutkowały jej zgonem, natomiast J. R. doznała obrażeń ciała, które zakłóciły prawidłowe funkcjonowanie jej organizmu na okres powyżej 7 dni, po czym zbiegł z miejsca zdarzenia. Sąd Rejonowy w. K. uznał pozwanego winnego popełnienia występku z art. 177 § 2 k.k. w zw z art. 178 § 1 k.k. i wymierzył mu karę pozbawienia wolności. Wyrok został utrzymany w mocy przez Sąd Okręgowy w. R. wyrokiem z dnia 22 października 2002 roku. Powódka jako ubezpieczyciel poniosła odpowiedzialność gwarancyjną za wyrządzone przez pozwanego szkody majątkowe i niemajątkowe u osób poszkodowanych - rodzinie zmarłej D. K. (1) zostały wypłacone stosowne świadczenia: w dniu 6 maja 2015 roku B. K. otrzymał świadczenie w wysokości 81 300 zł. W dniu 10 czerwca 2015 roku W. K., B. K. i D. K. (2) otrzymali świadczenie w wysokości Po 18 000 zł, w dniu 15 lipca 2015 roku A. K. otrzymał świadczenie w wysokości 18 000 zł i w dniu 27 października 2015 roku Z. P. otrzymała świadczenie w wysokości 12 000 A. Rodzina została pokrzywdzona ze względu na utratę członka najbliższej rodziny, w związku z tym uzasadnione było wypłacenie im zadośćuczynienia oraz odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej. Powódka domaga się od pozwanego zwrotu

wypłaconych świadczeń. Podstawą prawną roszczenia powódki wobec pozwanego jest przepis § 53 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 roku w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, zgodnie z którym Zakładowi (...) przysługuje uprawnienie dochodzenia od kierującego pojazdem zwrotu wypłaconego z tytułu ubezpieczenia OC odszkodowania jeżeli kierujący:

- 1/ wyrządził szkodę umyślnie lub w stanie po użyciu alkoholu albo będąc pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 2/ wszedł w posiadanie pojazdu wskutek popełnienia przestępstwa,
- 3/ nie posiadał uprawnień do kierowania pojazdem, z wyjątkiem przypadków, gdy chodziło o ratowanie życia ludzkiego lub mienia albo o pościg bezpośrednio po popełnieniu przestępstwa,
- 4/ zbiegł z miejsca zdarzenia
- 5/ nie dopełnił obowiązków w przypadku określonym w § 27— w zakresie tej części wypłaconego odszkodowania, która nie byłaby świadczona przez zakład ubezpieczeń w razie dopełnienia przez kierującego pojazdem ciężących na nim obowiązków.

Powyższa regulacja została powtórzona w obecnie obowiązującym przepisie art. 43 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Pozwany swoim czynem zaktualizował przesłankę uprawniającą powódkę do dochodzenia od niego zwrotu wypłaconego świadczenia. Pozwany zbiegł z miejsca zdarzenia nie udzielając pomocy poszkodowanej. Powódka wzywała pozwanego do uiszczenia należnych kwot pismami z dnia 28 sierpnia 2015 roku, 29 września 2015 roku, 6 października 2015 roku, 9 listopada 2015 roku i 23 listopada 2015 roku. pomimo wiedzy o zadłużeniu pozwany nie uregulował swojego długu (pozew k.3-7).

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że bezspornym pozostaje fakt, iż w dniu zdarzenia właściciel pojazdu M. (...), którym poruszał się pozwany posiadał zawartą umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych z (...) S.A. z siedzibą w W.. Przedmiotem sporu między stronami pozostaje fakt

przyczynienia się zmarłej D. K. (1) do powstania szkody, a co za tym idzie skala zmniejszenia należnego rodzinie zmarłej odszkodowania i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz wysokość dochodzonego przez powódkę roszczenia tytułem zwrotu wypłaconego na rzecz rodziny zmarłej odszkodowania i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w łącznej wysokości 165 300 zł jako kwoty bezpodstawnie zawyżonej. Zgłosił zarzut przedawnienia roszczenia o zapłatę kwoty 81 300 zł, która to została wypłacona na rzecz B. K. w wysokości 80 600 zł tytułem stosownego odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej oraz 700 zł z tytułu kosztów pogrzebu już w 2003 roku, a nie jak wskazuje powódka w dniu 6 maja 2015 roku. Zgodnie z powszechnie obowiązującym prawem roszczenia zakładu ubezpieczeń z tytułu tzw. regresu nietypowego przedawniają się w terminie wskazanym w art. 118 k.c. czyli w terminie 3 lat. Zatem bieg terminu przedawnienia roszczenia powódki rozpoczął się najpóźniej w dniu 23 stycznia 2003 roku, gdyż najpóźniej w tym dniu została przekazana na rzecz B. K. kwota 80 600 zł oraz w dniu 14 kwietnia 2003 roku kwota 700 zł. Niewątpliwie roszczenie powódki o zasądzenie kwoty 81 300 zł tytułem zwrotu wypłaconego na rzecz B. K. świadczenia objętego żądaniem pozwu uległo przedawnieniu przed złożeniem do sądu powództwa. Nadto wypłacone przez powódkę na rzecz rodziny zmarłej kwoty są zdecydowanie wygórowane i nieadekwatne do rozmiaru szkody majątkowej i niemajątkowej wyrządzonej rodzinie zmarłej. Materiał dowodowy zgromadzony w toku postępowania karnego pozwala na stwierdzenie, że D. K. (1) przyczyniła się do zaistnienia wypadku w ten sposób, że w godzinach nocnych poruszała się rowerem bez wymaganego oświetlenia oraz jeździła mimo istnienia w miejscu zdarzenia utwardzonego pobocza (odpowiedź na pozew k.78-86).

Powódka nie uznała zgłoszonego zarzutu częściowego przedawnienia roszczenia (k.202).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 kwietnia 2002 roku w miejscowości M. gmina M. doszło do zdarzenia drogowego polegającego na tym, że M.

K. kierujący samochodem marki M. (...) nienależycie obserwował drogę, w wyniku czego najechał na jadące przed nim w tym samym kierunku rowerzystki D. K. (1), która w wyniku wypadku doznała obrażeń ciała w postaci: rany tłuczonej okolicy ciemieniowej, rozległego złamania podstawy czaski z krwotokiem podtwardówkowym i podpajęczynówkowym, stłuczenia mózgu, złamania żeber X-XI, pęknięcia śledziony, które skutkowały jej zgonem, natomiast J. R. doznała obrażeń ciała w postaci zranienia głowy, potłuczenia ogólnego oraz krwiaka pośladka lewego, które zakłóciły prawidłowe funkcjonowanie jej organizmu na okres powyżej 7 dni, po czym zbiegł z miejsca zdarzenia. Wyrokiem Sądu Rejonowego w. K. w sprawie II K 195/02 z dnia 22 lipca 2002 roku M. K. został skazany za czyn z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178§ 1 k.k. na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (k.264 akt II K 195/02). Wyrok ten został częściowo zmieniony przez Sąd okręgowy w. R. wyrokiem z dnia 22 października 2002 roku w ten sposób, że na podstawie art. 47a k.k. orzeczono od M. K. na rzecz Centrum Pomocy (...) w Wypadkach (...) w W. nawiązkę w kwocie 1 000 zł. W pozostałym zakresie wyrok został utrzymany w mocy (k.334 akt II K 195/02). Pozwany M. K. odbył karę w wymiarze około 2 lat, został bowiem warunkowo przedterminowo zwolniony z odbycia reszty kary postanowieniem Sądu Okręgowego w. T. z dnia 22 stycznia 2004 roku (k.372 akt II K 195/02). Obecnie pozwany pracuje jako magazynier- kierowca na ⁽¹⁾/2 etatu w Składzie Budowlanym w K. za wynagrodzeniem około 1 000 zł miesięcznie, jest żonaty, żona pracuje w Zakładzie U. (...) za wynagrodzeniem około 2000 zł miesięcznie. Ma na utrzymaniu dwoje dzieci w wieku szkolnym. We wrześniu 2015 roku otrzymał z (...) wezwanie do zapłaty, nie zdawał sobie sprawy z tego, że jeżeli ubezpieczyciel pokryje szkodę, to ma prawo żądać od sprawcy wypadku zwrotu, nie ma żadnego majątku (wyjaśnienia pozwanego k.100v). W chwili zdarzenia D. K. (1) wracała z pracy z drugiej zmiany rowerem. Rower był wyposażony w oświetlenie, sam uczynił to B. K. - mąż zmarłej, światła były z przodu i z tyłu. Zmarła D. K. (1) pracowała w firmie (...) w M. w odległości około 2 km od miejsca zamieszkania. Z tytułu śmierci żony otrzymał w dwóch transzach około 60 000 zł (świadek B. K. k.125v-126). Z. P. to matka zmarłej. Po śmierci córki dostała najpierw 7 800 zł, a potem około 38 000 zł. A. K. to syn zmarłej. W chwili jej śmierci miał 11 lat. Z tytułu jej śmierci otrzymał około 60 000

Świadczenia od ubezpieczyciela zostały wypłacone dobrowolnie i nie odwoływał się od decyzji. Toczyły się też sprawy w Sądzie Rejonowym w. K. i wypłacono mu odszkodowanie (świadek A. K. k.125v-126). W. K. to córka zmarłej. W chwili śmierci matki miała 9 lat. Tytułem roszczeń wynikających ze śmierci matki otrzymała około 60 000 zł etapami. Sąd

przyznał jej 44 000 zł, a wcześniej otrzymała 18 000 zł (świadek W. K. k.126). W toku postępowania pozwany podnosił zarzut przyczynienia się zmarłej D. K. (1) do zdarzenia poprzez poruszanie się jezdnią i brak wymaganego oświetlenia roweru. Zarzuty te nie znalazły potwierdzenia, bowiem z opinii biegłego B. S. - niekwestionowanej przez strony - wynika, że w chwili zdarzenia z dnia 11 kwietnia 2002 roku D. K. (1) miała włączone wymagane przepisami oświetlenie i poruszała się blisko prawej krawędzi jezdni. Bezpośrednią przyczyną wypadku było niezachowanie bezpiecznej odległości za pojazdem poprzedzającym przez M. K.. Rowerzystka D. K. (1) nie naruszyła przepisów ustawy Prawo o ruchu drogowym. M. K. w zaistniałej sytuacji drogowej nie podjął manewru hamowania w momencie, gdy mógł dostrzec prawidłowo jadące rowerzystki, tym samym naruszył przepisy ruchu drogowego i doprowadził do zaistnienia przedmiotowego wypadku (opinia biegłego k.146-160). W dniu 6 listopada 2002 roku B. K. w imieniu własnym i małoletnich dzieci: A., W. i D. złożył do (...) wniosek o wypłatę odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. w wysokości 100 000 zł z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci D. K. (1). Przyznano wówczas stosowne odszkodowanie w wysokości 80 000 zł (po 20 000 zł dla każdego z uprawnionych) oraz kwotę 600 zł z tytułu kosztów zwyczajowego przyjęcia, która to kwota została wypłacona w listopadzie 2003 roku, a następnie 700 zł kosztów pogrzebu (akta szkody - niebieski skoroszyt). W dniu 30 kwietnia 2015 roku (...) S.A. działając w imieniu W. R. (K.), A. K. i B. K. zwróciło się do (...) o zapłatę na rzecz B. K., D. K. (2) i W. R. kwot po 130 000 zł tytułem zadośćuczynienia i kwot po 30 000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej, a pismem z dnia 22 czerwca 2015 roku o zapłatę takich samych kwot na rzecz A. K.. Decyzjami z dnia 10 czerwca 2015 roku (...) przyznało na rzecz W. K., B. K. i D. K. (2) z tytułu zadośćuczynienia kwoty po 18 000zł, zaś decyzją z dnia 15 lipca 2015 roku na rzecz A. K. również kwotę

18 000 A. W 2017 roku przyznano rodzinie zmarłej dalsze kwoty po 44 000 nie objęte niniejszym żądaniem, a ustalone na mocy ugody pomiędzy D. K. (2), W. R. (K.), A. K. i B. K.. W dniu 30 września 2015 roku Z. P. reprezentowana przez (...) S.A. zwróciła się do (...) o zapłatę na jej rzecz tytułem zadośćuczynienia kwoty 80 000 A. Decyzją z dnia 27 października 2015 roku (...) przyznało na jej rzecz kwotę 12 000 A. Odnośnie dalszych roszczeń (nie objętych niniejszym pozwem) toczyło się postępowanie w Sądzie Rejonowym w K., gdzie doszło do zawarcia ugód (odnośnie B. K., D. K. (2), A. K. i W. R. na kwoty po 44 000 zł), zaś na rzecz Z. P. na kwotę 23 000 A. Świadczenia w kwotach Po 18 000 zł na rzecz A. K., W. S. (K.), D. K. (2) i B. K., a na rzecz Z. P. w wysokości 12 000 zł zostały wypłacone w ramach postępowania likwidacyjnego. Dopiero dalszych roszczeń uprawnieni dochodzili na drodze sądowej przed Sądem Rejonowym w K.. Dobrowolnej wypłaty kwot zadośćuczynienia na rzecz męża, dzieci i matki zmarłej (...) dokonał o przeprowadzeniu wywiadów z uprawnionymi i przesłuchaniu świadków (akta szkody - niebieski i czerwony skoroszyt). Z. P. to matka zmarłej. Do dzisiaj odczuwa brak córki, nie ma nocy by o niej nie myślała. Dla syna zmarłej A. K. dzień 11 kwietnia 2002 roku na zawsze zmienił jego życie. Miał wówczas 11 lat, zamknął się w sobie, przez miesiąc nie chodził do szkoły, nie chciał wychodzić z domu, najlepiej czuł się sam. W Dzień Matki inne dzieci szykowały prezenty i kartki dla swoich mam, a jemu został tylko cmentarz, symboliczny kwiatek i znicz. Każde święta kończyły się płaczem i żalem za mamą. Brak matki odebrał mu poczucie bezpieczeństwa i pewność siebie (akta szkody - czerwony skoroszyt). B. K. ożenił się w 1990 roku. Zamieszkiwał wraz z żoną swoim domu rodzinnym w miejscowości G.. Mieli troje dzieci: A. urodzonego iw 1991 roku, W. urodzoną w (...) roku i D. urodzonego w (...) roku. żona pracowała w zakładzie produkcji surówek w M.. Tworzyli zgodną i szczęśliwą rodzinę. Wspólnie spędzali święta u rodziny, organizowali dzieciom wolny czas. Śmierć żony była dla niego szokiem, nie umiał sobie poradzić, został sam z trojką dzieci. Nie korzystał z pomocy psychologa i psychiatry, leczył się u lekarza rodzinnego, przyjmował leki uspokajające. Uświadomił sobie, że sam musi wychowywać dzieci, nie miał w nikim wsparcia. Był w trudnej sytuacji finansowej. Wszystkie dzieci uczęszczały do szkoły podstawowej w C.. Dyrektorka tej szkoły

pomogła mu zatrudniając go w szkole jako konserwatora. Wypadek zmienił całe jego życie, spadły na niego wszystkie obowiązki związane z wychowaniem dzieci. Nadal brakuje mu żony, rozmów z nią. Nie założył nowej rodziny, całe życie poświęcił dzieciom. D. K. (2) w chwili śmierci matki miał 9 lat. Pamięta matkę jako miłą, dobrą i opiekuńczą. Gdy dowiedział się o wypadku początkowo nie zdawał sobie z tego sprawy. Dopiero z czasem zrozumiał co się stało:). Dom stał się pusty, smutny. Ojciec się zmienił, zamknął się w sobie. Spadły na niego wszystkie obowiązki. Brakowało mu mamy, a ojciec nie mógł jej zastąpić. Miesiąc po śmierci mamy miał I Komunię Świętą, nie chciał pokroić tortu, który miała kroić mama. Czuli się odrzucony w szkole, dzieci z nim nie rozmawiały, nie bawiły się z nim. Nadal brakuje

mu matki. W. w chwili śmierci matki miała 10 lat. Wiodła szczęśliwe życie dziecka. Była bardzo zżyta z mamą. Dom był ciepły, czuły, nie brakowało w nim miłości. Gdy dowiedział się o wypadku mamy załamała się, płakała, nie wiedziała jak sobie poradzić. Cała rodzina była w szoku i rozpacz. Smutne były święta i uroczystości rodzinne. Ojciec był załamany, ale musiał zająć się rodziną. Sama przejęła niektóre obowiązki jak pranie i sprzątanie, zaczęła samodzielnie gotować. Brakowało jej mamy, szczególnie w okresie dorastania, zazdrościła koleżankom, że mają mamy. Brakowało jej także matki, gdy była w ciąży, gdy potrzebowała opieki nad dzieckiem. W 2014 roku wyszła za mąż, nosi nazwisko S., we wrześniu 2014 roku urodziła córkę, nie pracuje zawodowo, zajmuje się wychowaniem dziecka. Powyższe ustalono w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach szkody (niebieski i czerwony skoroszyt), zeznania świadków, opinie biegłego B. S. i wyrok w sprawie II K 195/02 Sadu Rejonowego w. K.. Zeznania świadków miały jedynie walor uzupełniający i ograniczały się do wskazania- zresztą nieprecyzyjnie - wysokości otrzymanych świadczeń. Wysokość wypłaconych kwot została zweryfikowana na podstawie dokumentów. Bezsporne jest, że wypłacono na rzecz pośrednio poszkodowanych kwoty dochodzone niniejszym pozwem.

Sąd zważył, co następuje:

Sprawcą przedmiotowego wypadku był pozwany M. K.. Powyższe ustalenia wynikały jednoznacznie z wyroku karnego skazującego go i wiązały w tym zakresie Sąd rozstrzygający w postępowaniu cywilnym zgodnie z art. 11 k.p.c.

Bezspornym było to, że pojazd mechaniczny sprawcy był wówczas objęty obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy

pojazdów mechanicznych na skutek umowy ubezpieczenia zawartej z (...) S.A. z siedzibą w W.. Jednocześnie odpowiedzialność zastępcza (...) S.A. z siedzibą w W. wynikała bezpośrednio z treści art. 822 § 1 k.c., zgodnie z którym ubezpieczyciel przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony.

Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może przy tym dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela (§ 4).

Jednocześnie odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu zawartej przez posiadacza pojazdu mechanicznego umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (OC) została sprecyzowana ustawą z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r., Nr 124, poz. 1152 ze zm.). Z treści art. 34 ust. 1 powyższej ustawy wynika, że odszkodowanie z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Szczegółowe zasady wypłacania świadczenia z tytułu umowy ubezpieczenia zostały określone w innych przepisach ustawy (tj. art. 13 i następne). W świetle przytoczonych okoliczności odpowiedzialność Ubezpieczyciela za negatywne skutki wypadku drogowego z dnia 11 kwietnia 2002 r. nie budziła żadnych wątpliwości, Ubezpieczyciel nie kwestionował zasad tej odpowiedzialności, co więcej uznając (w pewnym zakresie) roszczenie poszkodowanych dobrowolnie wypłacił na ich rzecz odszkodowanie w postępowaniu likwidacyjnym. Przyznane w toku postępowania likwidacyjnego kwoty nie były znaczne, co dowodzi, że uprawnieni wystąpili na drogę sądową w celu dochodzenia dalszych roszczeń i zawarli ugody. Tak więc poza przyznanymi w toku postępowania likwidacyjnego zadośćuczynieniami na rzecz dzieci zmarłej: A., D. i W. i męża zmarłej B. K. w wysokości Po 18 000 zł w drodze ugody zadośćuczynienie zostało ustalone dodatkowo na kwoty po 44 000 zł, a na rzecz matki zmarłej Z. P. ponad

przyznaną w toku postępowania likwidacyjnego kwotą 12 000 zł, w trybie ugody uznano dodatkowo 23 000 zł.

W związku z tym też zdarzeniem powód - ubezpieczyciel dochodził w niniejszej sprawie od sprawcy wypadku równowartości świadczenia wypłaconego na rzecz poszkodowanych w trybie postępowania likwidacyjnego. Powyższe roszczenie strony powodowej należało rozpatrywać w kontekście art. 43 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o

ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 392 — tekst jedn.), zgodnie z treścią którego zakładowi ubezpieczeń oraz Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu, w przypadkach określonych w art. 98 ust. 2 pkt 1 tej ustawy, przysługuje prawo dochodzenia od kierującego pojazdem mechanicznym zwrotu wypłaconego z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych odszkodowania, jeżeli kierujący wyrządził szkodę umyślnie, w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości albo po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów

o przeciwdziałaniu narkomanii. Przysługujące zakładowi ubezpieczeń roszczenie zwrotne nazywane jest w doktrynie tzw. „regresem nietypowym”, który należy wyraźnie odróżnić od regresu ubezpieczeniowego przewidzianego w art. 828 k.c., gdyż uprawnienie regresowe wynikające z tego przepisu może być kierowane jedynie do osób trzecich, które odpowiadają za szkodę, natomiast roszczenie zwrotne zastrzeżone w obowiązkowym ubezpieczeniu OC przysługuje przeciwko ubezpieczonemu - kierującemu pojazdem.

Przesłanką konieczną do powstania prawa regresu w stosunku do kierującego jest wypłacenie przez zakład ubezpieczeń świadczeń na rzecz poszkodowanego i właśnie z tym momentem - z mocy samego prawa - powstaje prawo zwrotnego dochodzenia roszczenia, które z tą samą chwilą staje się wymagalne. W świetle powyższego treść przepisu art. 43 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych nie pozostawiała wątpliwości, że Ubezpieczycielowi, który w ramach umowy ubezpieczenia OC dokonuje wypłaty świadczenia na rzecz poszkodowanego, przysługuje roszczenie zwrotne wobec sprawcy szkody w przypadku spełnienia choć jednej z przesłanek wskazanych w tym przepisie.

W odniesieniu do niniejszej sprawy bezspornym było, że sprawca wypadku - pozwany M. K. zbiegł z miejsca wypadku, a zatem spełnione zostały przesłanki formalne do żądania przez Ubezpieczyciela zwrotu

równowartości świadczenia wypłaconego poszkodowanemu (z art. 43 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych). Nie budziło również wątpliwości, że istniały podstawy prawne do wypłaty takiego świadczenia na rzecz rodziny D. K. (1), zaś jego wysokość była adekwatna do rozmiaru powstałej szkody. Analizując materiał dowodowy zgromadzony w trakcie postępowania likwidacyjnego uznać należy, że wypłacone dobrowolnie kwoty nie były wygórowane biorąc pod uwagę rozmiar doznanej przez członków rodziny D. K. (1) krzywdy.

W wyniku wypadku w dniu 11 kwietnia 2002 roku zmarła D. K. (1). (...) S.A. z siedzibą w W. przyznał i wypłacił rodzinie zmarłej świadczenie w łącznej kwocie 165 300 złotych.

Przepis artykułu 11 k.p.c. ma charakter bezwzględnie obowiązujący w stosunku do sprawcy przestępstwa skazanego w procesie karnym. Osoba taka pozwana w sprawie cywilnej, nie może podważać ustaleń wyroku skazującego ją za popełnione przestępstwo. Istota związania Sądu cywilnego skazującym wyrokiem karnym wyraża się tym, że w skład podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sądu cywilnego wchodzi czyn opisany w sentencji karnego wyroku skazującego. Sąd cywilny pozbawiony jest możliwości dokonywania ustaleń w tym zakresie, w tym w szczególności ustaleń odmiennych niż przeniesione na podstawie tego wyroku z procesu karnego. Wyłączona jest tym samym możliwość dowodzenia w procesie cywilnym, że prawomocny wyrok karny z jakichkolwiek przyczyn jest wadliwy (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 lutego 2013r., I CSK 37³/12, oSNC 201³/11/126).

Przepis art. 11 k.p.c. statuuje zasadę związania ustaleniami wyroku karnego ze skutkami erga omnes, co oznacza, że nikt nie może wykazywać, że wyrok skazujący, jako wadliwy, nie wiąże w zakresie swoich ustaleń. Sąd rozpoznający sprawę cywilną obowiązują ustalenia faktyczne sądu karnego, które w sprawie cywilnej nie mogą być obalone ani pominięte. Odnosi się to do osoby sprawcy, przedmiotu przestępstwa i czynu przypisanego oskarżonemu (skazanemu). Związanie Sądu ustaleniami prawomocnego wyroku skazującego wyłącza możliwość obrony sprzecznej z tymi ustaleniami i wyłącza też podniesienie w sposób skuteczny zarzutu pozbawienia możliwości obrony w tym zakresie por. wyrok SN z dnia 10 lutego 2010 r., V CSK 267/09, LEX nr 794582). O skutkach cywilnoprawnych wynikających z czynu objętego prawomocnym wyrokiem skazującym decyduje prawo cywilne materialne.

Skoro pozwany spowodował wypadek w dniu 11 kwietnia 2002 roku i zbiegł z miejsca zdarzenia spełniona została przesłanka z art. 43 pkt 4 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, a tym samym powodowa Spółka może żądać regresu kwot, które wypłaciła rodzinie D. K. (1) na mocy umowy O.C. tytułem zwrotu kosztów pogrzebu oraz odszkodowania za znaczne pogorszenie i zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych w postaci zerwania więzi rodzinnej ze zmarłą. Podnoszony przez pozwanego zarzut przyczynienia się D. K. (1) do wypadku, a tym samym skutkujący zdaniem pozwanego obniżeniem odszkodowania nie został wykazany, gdyż z niekwestionowanej opinii biegłego B. S. wynika, że D. K. (1) nie naruszyła zasad wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym.

Górną granicą odpowiedzialności sprawcy szkody w stosunku do ubezpieczyciela w procesie o regres jest to, co byłby on zobowiązany świadczyć bezpośrednio poszkodowanemu na podstawie przepisów prawa cywilnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 7 listopada 2013 roku, I ACa 479/13, lex nr 1415888).

Tak więc orzekając o roszczeniu regresowym Sąd musi ustalić jak kształtowałby się obowiązek naprawienia szkody między poszkodowanymi, a sprawcą szkody i dopiero wówczas odpowiednio określić wysokość roszczenia regresowego. W tym wypadku należy brać pod uwagę możliwość ograniczenia odpowiedzialności między osobami fizycznymi (art. 440 k.c.). Jak już wyżej wskazano przyznane kwoty z tytułu zadośćuczynienia nie są były wygórowane.

Mając na uwadze wskazane powyżej okoliczności Sąd Okręgowy zasądził od M. K. na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 84 000 zł ze stosownymi ustawowymi odsetkami za opóźnienie do dnia zapłaty (pkt 1 wyroku). Na zasądzoną kwotę składają się świadczenia z tytułu zadośćuczynienia wypłacone na rzecz najbliższych członków rodziny zmarłej. I tak decyzją z dnia 27 października 2015 roku przyznano na rzecz Z. P. kwotę 12 000 zł (k.43) i wypłaconą na rzecz (...) S.A. w dniu 28 października 2015 roku (potwierdzenie wykonania operacji k.201), decyzją z dnia 27 października 2015 roku przyznano na rzecz A. K. kwotę 18 000 zł tytułem zadośćuczynienia (k.45) i wypłaconą na rzecz (...) S.A. w dniu 28 października 2015 roku (potwierdzenie wykonania operacji k.201). w dniu 28

sierpnia 2015 roku strona powodowa wystosowała do pozwanego wezwanie do zapłaty kwoty 153 300 zł (k.65), które to pozwany otrzymał w dniu 15 września 2015 roku (k.67), a w związku z dopłatą zadośćuczynienie w kwocie 12 000 zł na rzecz Z. P. (...) wystosowało do pozwanego w dniu 9 listopada 2015 roku wezwanie do zapłaty kwoty 12 000 zł (k.71).

Sąd uwzględnił żądanie odsetkowe, gdyż jest ono uzasadnione dyspozycją art. 481 § 1 k.c., wedle której wierzyciel może domagać się odsetek za okres opóźnienia w spełnieniu przez dłużnika świadczenia pieniężnego, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Według ugruntowanego w orzecznictwie poglądu, zgodnie z przepisem art. 481 § 1 k.c. odsetki należą się wierzycielowi od chwili, gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem wymagalnego świadczenia pieniężnego. Pozwany był wzywany do zwrotu wypłaconego odszkodowania już w 2015r.

Zarzut przedawnienia roszczenia na podstawie art. 819 k.c. zgłoszony przez strong pozwaną w zakresie roszczeń wypłaconych B. K. w 2003 roku należy uznać za zasadny.

Stosownie do art. 819 k.c. roszczenia z umowy ubezpieczenia przedawniają się z upływem lat trzech.

Roszczenie regresowe zakładu ubezpieczeń wynikającego z art. 43 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych pozostaje w związku z zawarciem umowy ubezpieczenia OC, nie jest jednak stricte "roszczeniem z umowy ubezpieczenia".

Roszczenie przysługujące na podstawie art. 43 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) nazywane regresem nietypowym nie jest tożsame z roszczeniem regresowym wynikającym z art. 828 § 1 k.c. i ma samodzielny i szczególnie charakter. Wynika to z tego, że na jego podstawie zakład ubezpieczeń dochodzi zwrotu wypłaconego odszkodowania

nie od sprawcy będącego osobą trzecią ale od ubezpieczonego od odpowiedzialności cywilnej, na zasadach określonych w ustawie.

Regres nietypowy nie jest roszczeniem o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, termin jego przedawnienia nie jest ustalany na podstawie art. 442 k.c. Roszczenie regresowe ubezpieczyciela przeciwko

kierującemu pojazdem jest roszczeniem przyznanym ubezpieczycielowi na podstawie szczególnego przepisu prawa.

Termin przedawnienia tego roszczenia winien być ustalany zgodnie z treścią art. 118 in fine k.c. Zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (art. 120 k.c.), czyli z chwilą wypłacenia poszkodowanemu należnego odszkodowania (patrz Prawo ubezpieczeń gospodarczych. K.. T. K. do przepisów prawnych o funkcjonowaniu rynku ubezpieczeń. LEX, 2010; D. K. (3) do art. 43 ustawy o

ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych).

W sprawie niniejszej odszkodowanie należne B. K. w zakresie odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej w wysokości 80 600 zł zostało wypłacone co najmniej w dniu 23 stycznia 2003 roku (zawiadomienie o wypłacie świadczenia k.90), zaś kwota 700 zł z tytułu zwrotu kosztów pogrzebu co najmniej 14 kwietnia 2003 roku (zawiadomienie o wypłacie świadczenia k.90). Również z decyzji z dnia 27 października 2015 roku (k.51), jak i z pisma z dnia 10 czerwca 2015 roku kierowanego do (...) S.A. (k.59), jednoznacznie wynika, że do wypłaty na rzecz B. K. pozostała kwota 18 000 zł z tytułu zadośćuczynienia, gdyż wcześniej dokonano wypłaty świadczenia w wysokości 83 600 zł. W związku ze skutecznie podniesionym zarzutem przedawnienia roszczeń wypłaconego B. K. z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej i kosztów pogrzebu sąd nie dokonywał analizy zasadności tych roszczeń i ich wysokości. Dlatego w tym zakresie powództwo należało oddalić, o czym orzeczono w pkt II-gim wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie 100 k.p.c. Powódka wygrała proces w około 50 % (zatem w tym samym zakresie pozwany wygrał proces), dlatego też dokonano ich rozdzielenia, obciążając każdą ze stron kosztami procesu po połowie. W toku procesu wydatkowano na opinię biegłego B. S. kwotę 1937,25 zł (k.163), z czego ze Skarbu Państwa wypłacono 737,25 zł, zaś 1200 zł z zaliczki wpłaconej przez pozwanego oraz 411,20 zł zwrotu kosztów podróży świadków (k.134). Obie strony poniosły analogiczne koszty wynagrodzenia pełnomocnika. Skoro pozwany uiścił zaliczkę w kwocie 1200 zł, pozostałymi wydatkami poniesionymi w sprawie

przez Skarb Państwa w łącznej wysokości 1148,45 zł obciążono powoda. Kosztami opłaty sądowej od uwzględnionego roszczenia obciążono pozwanego.